

מסכת מועד קטן

פרק א'

משנה א'

מִשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלָחִין (שדה הזקוקה להשקאה) בַּמוֹעֵד (חול המועד, שהיא מלאכת דבר האבד, שאם לא יטקוה - תתקלקל) וּבִשְׁבִיעִית (בשמיטה, אע"פ שמלאכת קרקע נאסרה, במקום הפסד התירוה), בֵּין מִמְעֵין שְׂעִיזָא בְּתַחֲלָה (מעיין חדש. ואין חוששים שיתקנו במועד אם תארע בו תקלה), בֵּין מִמְעֵין שְׁלֵא יִצָא בְּתַחֲלָה (מעיין קיים). אֲבָל אִין מִשְׁקִין לֹא מִמֵּי הַגְּשָׁמִים וְלֹא מִמֵּי הַקִּילּוֹן (מי בורות עמוקים, שטורח לדלות מימיהן). וְאִין עוֹשִׂין עוֹגְיוֹת (חריצים) לְגַפְנִים (שהיא טירחה מרובה):

משנה ב'

רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אִין עוֹשִׂין אֶת הָאָמָה (תעלה) בְּתַחֲלָה (אין חופרים חדשה) בַּמוֹעֵד (שיש בכך טורח מרובה) וּבִשְׁבִיעִית (שנראה כעודר בקרקע), וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, עוֹשִׂין אֶת הָאָמָה בְּתַחֲלָה בְּשִׁבְעִית (שאינו נראה כעודר, אלא זורק את העפר לחוץ), וּמִתְקַנִּין אֶת הַמְּקַלְקְלוֹת בַּמוֹעֵד (תעלות שהתקלקלו מותר לתקן בחול המועד). וּמִתְקַנִּין אֶת קַלְקוּלֵי הַמַּיִם שֶׁבְּרִשׁוֹת הָרְבִים (צינורות שהתקלקלו בדרך הרבים) וְחוֹטְטִין (מנקים) אוֹתָן. וּמִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הַרְחֹבוֹת וְאֶת מְקוּוֹת הַמַּיִם (מנקים את המקוואות), וְעוֹשִׂין כָּל צְרָכֵי הָרְבִים (כגון פתיחת בורות של מי שתייה), וּמְצִינִין אֶת הַקְּבֻרוֹת (שופכים סביבם סיד כדי שלא יטמאו מהם בלא כוונה), וְיוֹצְאִין אֶף עַל הַפְּלָאִים (לראות אם עקרו את איסורי הכלאים):

משנה ג'

רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, מוֹשְׁכִים אֶת הַמַּיִם מֵאֵילָן לְאֵילָן (מזרימים מים מרובים שהתכנסו במקום אחד, שאין בכך טירחה גדולה), וּבִלְבָד שְׁלֵא יִטְקָה אֶת כָּל הַשְּׂדֵה (שהוא טורח מרובה). וְזָרְעִים שְׁלֵא שְׁתוּ לִפְנֵי הַמוֹעֵד (שלא השקו קודם לפני החג), לֹא יִשְׁקֶם בַּמוֹעֵד (שאינן הפסד אם לא ישקם). וְחֻכְמִים מְתִירִין בְּזָה וּבְזָה (השקיית כל השדה, והשקיית זרעים שלא שתו קודם המועד. לדעתם גם לצורך הרווחה הותרה מלאכה, ולא רק למנוע נזק):

משנה ד'

צְדִין אֶת הָאִישׁוֹת (חפרפרת המזיקה לשדות) וְאֶת הָעֵבְרָיִם מִשְׂדֵה הָאֵילָן וּמִשְׂדֵה הַלְבָן (תבואה), שְׁלֵא כְּדָרְכוּ (צידה בשינוי), בַּמוֹעֵד (משום שמזיקים לשדות) וּבִשְׁבִיעִית (אע"פ שדרך צידתם נעשית ע"י חפירה בקרקע האסורה בשמיטה). וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, מִשְׂדֵה הָאֵילָן כְּדָרְכוּ (שההפסד בהם מרובה), וּמִשְׂדֵה הַלְבָן שְׁלֵא כְּדָרְכוּ (בשינוי, שההפסד בהם קטן). וּמְקַרִּין אֶת הַפְּרָצָה בַּמוֹעֵד (מותר לסתום סתימה עראית את הגדר שנפרצה בשדהו), וּבִשְׁבִיעִית בּוֹנֵה כְּדָרְכוּ (שרוצה לשמור על הקרקע שלא תהרס ע"י הרבים):

משנה ה'

רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר, רוֹאִין אֶת הַנְּגַעִים בְּתַחֲלָה לְהַקֵּל, אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר (אדם שראה נגע ובא הכהן לפסוק האם הנגע טמא, מותר לכהן לבוא ולטהרו, אך אם יראה סימני טומאה - ישתוק ולא יטמאנו, כדי לא לצערנו). וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, לֹא לְהַקֵּל וְלֹא לְהַחְמִיר (אין רואים כלל את הנגעים במועד, שאין אפשרות להתעלם מסימני טומאה). וְעוֹד אָמַר רַבִּי מְאִיר, מְלַקֵּט אֶדָם עֲצָמוֹת אֲבִיו וְאָמוֹ (מנהגם היה שקוברים את המת בתחילה באופן עראי ולאחר מכן מעבירים את העצמות לקבר משפחתי), מִפְּנֵי שְׁשִׁמְחָה הִיא לוֹ (שקרובו נקבר עם המשפחה). רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֲבָל הוּא לוֹ (ולכן אסור ללקט במועד). לֹא יְעוֹרָר אֶדָם עַל מָתוֹ (יגרום לאנשים לבכות) וְלֹא יִסְפִּידְנוּ קֹדָם לְרַגְלֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם (שאינן המת משתכח מן הלב עד שלושים יום, ונמצא מצטער ברגל):

משנה ו'

אין חופְרין כּוּכין (קבר בקירות המערה) וּקְבָרוֹת בְּמוֹעֵד (שמלאכה זו כרוכה בטירחה יתירה), אָבֵל מְחַנְכִּים (מאריכים או מרחיבים, שאינה טירחה מרובה) אֶת הַכּוּכִין בְּמוֹעֵד. וְעוֹשִׂין נְבָרְכָת (בריכה של כובסים) בְּמוֹעֵד, וְאָרוֹן עִם הַמֵּת בְּחֶצֶר (מותר לנסר עצים בשביל ארון למת, כאשר המת נמצא באותה החצר, שהכל יודעים שנעשה למת). רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר, אֲלָא אִם בֵּן יֵשׁ עִמּוֹ נְסָרִים (אך לנסר עצים אסור):

משנה ז'

אין נוֹשְׂאִין נְשִׁים בְּמוֹעֵד, לֹא בְּתוֹלוֹת, וְלֹא אֶלְמָנוֹת, וְלֹא מִיַּבְמִין (נושאים אשת אח שמת בלא בנים), מִפְּנֵי שְׂשֻׁמְחָה הִיא לוֹ (ואין מערבים שמחה בשמחה. או מפני שעוסק בשמחה אחרת במקום בשמחת הרגל). אָבֵל מַחְזִיר הוּא אֶת גְּרוּשְׁתּוֹ (שאינה שמחה כל כך). וְעוֹשֶׂה אֵשׁה תְּכַשִּׁיטָהּ בְּמוֹעֵד (כגון איפור וצבע). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לֹא תָסוּד (לא תתן סיד על בשרה להסיר השערות) מִפְּנֵי שְׁנוּוֹל הוּא לָהּ: (שבזמן שהסיד על פניה יש לה צער מכך).

משנה ח'

הַהֲדִיּוֹט (אדם שאינו מומחה במלאכת התפירה) תּוֹפֵר כְּרֶכֶב, וְהָאֵמֶן מְכַלֵּב (שאינו תופר תפירות כרגיל, אלא תופר דרך דילוג, שמניח רווחים ביניהן כשיני הכלב). וּמְסַרְגִּין אֶת הַמְּטוֹת (אריגת החבלים שבתחתית המיטה. שהוא לצורך המועד). רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֵף מִמְתָּחִין (מותחים חבלים שנתרפו, אף על פי שאפשר להשתמש כך במיטה):

משנה ט'

מְעַמְדִין (בונים) תְּנוּר וְכִירִים וְרַחִים בְּמוֹעֵד (שהוא לצורך המועד). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵין מְכַבְּשִׁין אֶת הָרַחִים בְּתַחֲלָה (אין עושים בהם חריצים כדי שיטחנו טוב יותר את החיטים, שהוא טורח מרובה):

משנה י'

עוֹשִׂין מְעַקָּה לָגַג וְלְמַרְפֶּסֶת מְעִשָּׂה הַדִּיּוֹט (כגון באבנים ללא טיט), אָבֵל לֹא מְעִשָּׂה אֵמֶן. שְׂפִין אֶת הַסְּדָקִין (טחים בטיט את הסדקים בגג, שלא יכנסו מים לבית) וּמְעַגְלִין אוֹתָן בְּמַעְגְלָה (בעץ עגול על טיח הטיט כדי להחליקו) בַּיָּד וּבְרֶגֶל, אָבֵל לֹא בְּמַחְלָעִים (כלי בנאים). הַצִּיר (של הדלת) וְהַצְּנוּר (החור שציר הדלת בתוכו) וְהַקּוֹרָה (שמעל הדלת) וְהַמְּנַעוּל וְהַמְּפַתַּח שְׁנִשְׁבְּרוּ, מֵתַקֵּן בְּמוֹעֵד (שהוא דבר האבד, מפני שיבואו גנבים), וּבִלְבָד שְׁלֹא יִכּוֹן מְלֹאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד (שיתכנן להשהות את התיקון למועד כשיש לו פנאי), וְכָל כְּבֻשִׁין (ירקות שכובשים במלח וחומץ) שֶׁהוּא יָכוֹל לְאָכַל מִהֶן בְּמוֹעֵד, כּוֹבֵשִׁין:

פרק ב'

משנה א'

מי שֶׁהִפָּךְ אֶת זַיְתוֹ (זיתים שהיו בכלי מיוחד כדי שיתחממו ויתבשלו, והפך את הזיתים לשם ריכוכם קודם הבאתם לבית הבר) וְאַרְעוּ אֶבֶל אוֹ אֲנָס (קודם החג ולא יכל לסיים את מלאכתו), או שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים (לא הגיעו לעבודתם), טוֹעֵן קוֹרָה רְאשׁוֹנָה וּמְנִיחָה לְאַחַר הַמוֹעֵד (מותר לטעון את קורת בית הבר על הזיתים פעם ראשונה שלא יהא הפסד גדול). דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹדָה. רַבִּי יוֹסִי אֹמְרֵם, זוֹלָף (שופך את הזיתים על בית הבר) וְגוֹמֵר (סוחט את כל השמן) וְגַף (סותם את החביות) כְּדָרְכּוֹ:

משנה ב'

וְכֵן מִי שֶׁהִיָּה יֵינוּ בְּתוֹף הַבוֹר (שכבר נדרכו הענבים וירד היין מהגת לבור) וְאַרְעוּ אֶבֶל אוֹ אֲנָס (קודם המועד, או שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים (קודם המועד, ואם לא יגמור מלאכתו היין יחמיץ), זוֹלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדָרְכּוֹ (עיין לעיל), דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוֹדָה אֹמְרֵם, עוֹשֶׂה לוֹ לְמוֹדִים (נסרים של עץ על פי הבור), בְּשִׁבִיל שְׂלֵא יִחְמִיץ (וגומר את דריכתם לאחר המועד):

משנה ג'

מְכַנֵּס אֲדָם פְּרוֹתָיו (מהשדה לביתו) מִפְּנֵי הַגְּנָבִים, וְשׂוֹלֵחַ פְּשִׁתָּנוּ מִן הַמְּטָרָה (מוציא את הפשתן ממי המטרה) בְּשִׁבִיל שְׂלֵא תֵאבֵד, וּבִלְבָד שְׂלֵא יִכּוֹן אֶת מְלֹאכְתּוֹ בַּמוֹעֵד (שלא ישאיר מלאכתו למועד כשהוא פנוי מעסקיו). וְכֵלֶן אִם כְּוָנוּ מְלֹאכְתָּן בַּמוֹעֵד, יֵאבְדוּ (אין מתירים להם אפילו מלאכה המותרת):

משנה ד'

אֵין לוֹקְחִין (קונים) בְּתִים, עֲבָדִים וּבְהֵמָה, אֶלָּא לְעֵרֶף הַמוֹעֵד, אוֹ לְעֵרֶף הַמוֹכֵר, שְׂאִין לוֹ מֵה יֵאכֵל (וצריך כסף להוצאות יום טוב). אֵין מְפַנֵּין (כלים או תבואה) מִבֵּית לְבֵית (מפני הטורח), אֶבֶל מְפַנֵּה הוּא לְחֻצְרוֹ (מבית לבית באותה החצר). אֵין מְבִיאִין כְּלִים מִבֵּית הָאֱמִן (מפני הטורח, או מפני החשד שהביאם לאומן בתוך המועד). וְאִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם (שמא יגנבו מהאומן), מְפַנֵּן לְחֻצְרָא אַחֲרָת (שישתמרו, ואם הכלים נצרכים למועד – מותר להביאם לביתו):

משנה ה'

מְחַפֵּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקֶשׁ (תאנים השטוחות בשדה לייבוש, מותר לכסותן שלא יתקלקלו). רַבִּי יְהוֹדָה אֹמְרֵם, אֵף מְעַבִּין (מניחים אחת על השניה שיגנו על התחתונות). מוֹכְרֵי פְרוֹת, כְּסוֹת וְכֵלִים, מוֹכְרִים בְּצַנְעָה לְעֵרֶף הַמוֹעֵד. הַצִּידִין וְהַדְּשׁוֹשׁוֹת (כותשים חיטה לדייסא) וְהַגְּרוֹסוֹת (טוחנים פולים לגריסים), עוֹשִׂין בְּצַנְעָה לְעֵרֶף הַמוֹעֵד (אע"פ שמכניסם כמות גדולה יחד ונראה כעושה לערוך חול). רַבִּי יוֹסִי אֹמְרֵם, הֵם הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמוֹן: (שלא לעשות אפילו בצינעה).

פרק ג'

משנה א'

(אסרו חכמים לגלח בחול המועד, כדי שלא יהו את גילוחם ויכנסו למועד מנוולים. אך יש אופנים בהם התירו תגלחת במועד). וְאֵלוּ מְגַלְחֵי בַּמוֹעֵד, הַבָּא מִמְדִּינַת הַיָּם (ולא היה יכול לגלח שערו קודם לכן), וּמִבֵּית הַשְּׂבִייה, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֶסְרוֹיִן (של ישראל, אע"פ שיכל לגלח שם שערו, מכיון שהיה טרוד בצער), וְהַמְנַדֵּה שֶׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים (שהמנודה אינו מתגלח), וְכֵן מִי שֶׁנִּשְׁאָל לְחֻכְם וְהִתֵּר (שגדר שלא לגלח ובמועד התיר החכם את נדרו), וְהַנִּזְר (שכלתה נזירותו במועד), וְהַמְצַדֵּעַ הָעוֹלָה מִטְּמֵאָתוֹ לְטַהֲרָתוֹ (ששבעת ימי טהרתו כלו במועד, ודינו שביום השביעי מגלח את כל שערו):

משנה ב'

(אסרו חכמים לכבס בחול המועד כדי שלא ישהה את כיבוס בגדיו למועד. אך יש אופנים בהם התירו כיבוס במועד). וְאֵלוּ מְכַבְּסֵי בַּמוֹעֵד, הַבָּא מִמְדִּינַת הַיָּם, וּמִבֵּית הַשְּׂבִייה, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֶסְרוֹיִם, וְהַמְנַדֵּה שֶׁהִתִּירוּ לוֹ חֲכָמִים (וקודם לכן היה אסור בכיבוס), וְכֵן מִי שֶׁנִּשְׁאָל לְחֻכְם וְהִתֵּר, מִטְּפָחוֹת הַיָּדִים (הואיל ושימושן תדיר) וּמִטְּפָחוֹת הַסְּפָרִים (הואיל וצריך להם לצורך האנשים המותרים בתספורת) וּמִטְּפָחוֹת הַסֶּפֶג (שמסתפגים בהם ביציאה מהמרחץ), הַזְּבִין וְהַזְּבוֹת וְהַנְּדוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת (שבגדיהם מתלכלכים תמיד), וְכָל הָעוֹלֵי מִטְּמֵאָה לְטַהֲרָה (וצריכים לכבס את בגדיהם הטמאים), הָרִי אֵלוּ מִתְרִין. וְשָׂאֵר פֶּלֶא אֲדָם, אֶסְרוֹיִן:

משנה ג'

וְאֵלוּ פוֹתְבֵי בַּמוֹעֵד (משום דבר האבד), קְדוּשֵׁי נְשִׁים (שטר קידושין, מחשש שאדם אחר ישא אישה זו), גְּטִין (כגון שיוצא לדרך ויש חשש שתשאר עגונה) וְשׁוֹבְרֵי (קבלה על הלוואה), דִּינִיָּקִי (צוואת שכיב מרע), מִתְנֶה וּפְרוֹזְבוֹלֵין (שטר הנמסר לבית הדין כדי שהשמיטה לא תבטל את חובותיו), אֲגָרוֹת שׁוּם (שבית הדין שמו את נכסי הלווה ונתנום למלווה בחובו) וְאֲגָרוֹת מְזוּן (שטר על מכירת נכסים למזונות האישה והבנות), שְׁטָרֵי חֲלִיעָה וּמְאוּנִים (יתומה קטנה שהשיאוה אמה או אחיה, וכשהיא רוצה יכולה לצאת תחת בעלה, ובית דין כותבים לה שטר), וְשְׁטָרֵי בְרוּרֵין (נידונים שבחרו להם דיינים, ומתחייבים לקבל את פסק דינם), וְגִזְרוֹת בֵּית דִּין (פסקי דין), וְאֲגָרוֹת שֶׁל רְשׁוֹת: (צווי השלטון).

משנה ד'

אֵין פוֹתְבֵי שְׁטָרֵי חוֹב בַּמוֹעֵד (הואיל ויכול לכתבם לאחר המועד). וְאֵם אֵינוֹ מְאָמִינוֹ (הלווה למלווה) אוֹ שָׂאֵין לוֹ (לסופר הכותב את השטרות) מַה יֵּאָכֵל, הָרִי זֶה יִכְתֹּב. אֵין פוֹתְבֵי סְפָרִים, תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת, בַּמוֹעֵד, וְאֵין מְגִיְהִין אוֹת אַחַת, אֶפְלוּ בְּסֶפֶר הָעֶזְרָה (בספר התורה שהיה בעזרת הנשים, אע"פ שהוא לצורך רבים, מכיון שאינו לצורך המועד). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כּוֹתֵב אֲדָם תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת לְעֶצְמוֹ (אך לא למוכרם לאחרים), וְטוֹנָה עַל יָרְכוּ תִּכְלַת לְעִיצִיתוֹ (שהוא על ידי שינוי):

משנה ה'

הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים קִדְּם לְרַגְלָהּ, בְּטָלָה הַיָּמִנוּ גִּזְרַת שְׂבָעָה (ואינו צריך להשלים את ימי השבעה לאחר הרגל מכיון שנהג מקצת הימים). שְׂמִנָּה (הקובר את מתו שמונה ימים קודם הרגל), בְּטָלָה הַיָּמִנוּ גִּזְרַת שְׁלֹשִׁים (שכבר נהג יום אחד מימי השלושים), מִפְּנֵי שְׂאֵמְרוֹ, שְׂבַת עוֹלָה וְאֵינָה מִפְּסָקַת (עולה למניין שבעה ואינה מבטלת את האבלות), רַגְלִים מִפְּסִיקִין וְאֵינָן עוֹלִין (מבטלים את האבלות, שאינו נוהג אבלות ברגל, אך לאחר הרגל משלים את הימים החסרים):

משנה ו'

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עֲצַרְתָּ בְּשַׁבָּת (חג שבועות עולה למניין שבעה ואינו מפסיק. אך בזמן המקדש שלאחר הרגל היו שישה ימי תשלומים לקורבנות למי שלא הביאם בחג, דין עצרת כשאר הרגלים). רַבִּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכְּפוּרִים, כְּרַגְלִים (שמפסיקים ואינם עולים). וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא כְּדַבְּרֵי זֶה וְלֹא כְּדַבְּרֵי זֶה, אֶלָּא עֲצַרְתָּ כְּרַגְלִים, רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכְּפוּרִים בְּשַׁבָּת (לפי שאינם בכלל שלושת הרגלים):

משנה ז'

אין קורעין (בחול המועד, בגדים על המת), ולא חולצין (את הכתף בזמן הלוייה), ואין מברין (סעודת הבראה לאחר הלוייה), אלא קרוביו של מת (אך לא אחרים המצטערים במות המת), ואין מברין אלא על מטה זקופה (ולא על מיטה כפויה כדרך חול). אין מוליכין (סעודת הבראה) לבית האבל לא בטבלא ולא באסקוטלא (קערת כסף או זכוכית) ולא בקנון (סל מיוחד), אלא בסלים (פשוטים, שלא לבייש את העניים). ואין אומרים ברפת אבלים (לאחר שחזרו מהקבורה) במועד, אבל עומדין בשורה (כשחוזרים מהקבורה) ומנחמין ופוטריין את הרבים (שאומרים למנחמים שילכו לבתיהם):

משנה ח'

אין מניחין את המטה (של המת) ברחוב, שלא להרגיל את ההספד (לא לעורר את הספדו), ולא של נשים לעולם (גם בחול), מפני הכבוד (גנאי לאישה שתהא כך ברחוב). נשים במועד מענות (עונות ומקוננות כאחת), אבל לא מטפחות (מכות כף על כף). רבי ישמעאל אומר, הסמוכות למטה, מטפחות (גם בחול המועד):

משנה ט'

בראשי חדשים, בתנקה ובפורים, מענות ומטפחות. בזה ובזה (חול המועד, ראש חודש וכו'), לא מקוננות. נקבר המת (לאחר הקבורה), לא מענות ולא מטפחות. איזהו ענוי, שכלן עונות באחת (מקוננות יחד). קינה, שאחת מדברת וכלן עונות אחריה, שנאמר (ירמיה ט) "ולמדנה בנתיכם נהי, ואשה רעוטה קינה" (הרי שאישה מלמדת את חברתה שתענה אחריה). אבל לעתיד לבא הוא אומר (ישעיה כה) "בלע המות לנצח, ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'":

הדרך עלך מסכת מועד קטן

סדר סיום מסכת

הדרן עלך מסכת מועד קטן והדרן עלך. דעתן עלך מסכת מועד קטן ודעתה עלך. לא נתנשי מנה מסכת מועד קטן ולא נתנשי מנה לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיתתקן תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. תנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא, יי אלהינו, את דברי תורתך בפינו ובפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו וצאצאינו (וצאצאי צאצאינו) וצאצאי עמך בית ישראל, בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. מאיבי תחכמי מצותיך פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיקה למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיך כי גם חייתיך: ברוך אתה יי למדני חקיקה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים: אנו משכימים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים: אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים: אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר: "ואתה אלהים תוודם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך".

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שעזרתני לסים מסכת מועד קטן בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיים, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא ימוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם, ותתקיים ביי: "בהתהלכך תנחה אתך בשכבה תשמר עליך והקיצות היא תשיחך", "כי בי ירבו ימיו ויוסיפו לה שנות חיים", "אך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד", "יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:"

אם יש עשרה יאמר קדיש:

נוסח אשכנז / ספרד

יתגדל ויתקדש שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֲלָמָא דְהוּא עֵתִיד לְאַתְחַדְתָּא וּלְאַחֲיָא מִתְיָא וּלְאַסְקָא לְחַיֵּי עֲלָמָא וּלְמִבְנֵי קַרְתָּא דִירוּשָׁלַם וּלְשִׁכְלָל הֵיכְלָיָהּ בְּגוּה וּלְמַעְקָר פּוּלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דְשְׂמִיָּא לְאַתְרֵיהּ וְיִמְלִיךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתָהּ וְיִקְרִיָּה (נ"ס: וְיִצְמַח פּוּרְקָנָהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ). בְּחֵיבוֹן וּבְיִזְמוּכּוֹן וּבְחֵי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְיָהּ שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵיָא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא, בְרִיךְ הוּא. לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא, תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא, דְאִמְרִין בְּעֲלָמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל מֵאן דְעִסְקִין בְּאוּרֵיתָא דִּי בְּאַתְרָא [בא"י: קדישא] הָרִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר. יְהֵא לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָא רַבָּא חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אַרְיֵי וּמְזוּנֵי דְיִחִי וּפּוּרְקָנָא מִן קַדָּם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשְׂמִיָּא (וְאַרְעָא) וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׂמִיָּא וְחַיִּים (נ"ס: טוֹבִים), עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא (נ"ס: בְּרַחֲמָיו) יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

נוסח הספרדים ועדות המזרח

יתגדל ויתקדש שְׁמֵהּ רַבָּא (קהל - אמון) בְּעֲלָמָא דְהוּא עֵתִיד לְאַתְחַדְתָּא וּלְאַחֲיָא מִתְיָא וּלְאַסְקָא יִתְהוֹן לְחַיֵּי עֲלָמָא וּלְמִבְנֵי קַרְתָּא דִירוּשָׁלַם, וּלְשִׁכְלָל הֵיכְלָא בְּגוּה, וּלְמַעְקָר פּוּלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דְשְׂמִיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתָהּ וְיִקְרִיָּה, וְיִצְמַח פּוּרְקָנָהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ בְּחֵיבוֹן וּבְיִזְמוּכּוֹן וּבְחֵי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵיָא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעֵילָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירָתָא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֲלָמָא וְאִמְרוּ אָמֵן. עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְעִסְקִין בְּאוּרֵיתָא קְדִישָׁתָא דִּי בְּאַתְרָא הָרִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר, יְהֵא לְנָא וּלְהוֹן וּלְכוּן חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קַדָּם מֵאַרְיֵי שְׂמִיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׂמִיָּא חַיִּים וְשָׂבַע וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׂיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאֲלָה וְסְלִיחָה וְכַפְּרָה וְרִיחוֹן וְהַעֲלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.